

Oksevejens Børnehave

mål og fakta

august 2015

Indholdsfortegnelse:

Fakta om børnehaven.....	2
Funktionsopdelt.....	3
Fortællerhæfte.....	9
Leg.....	11
Nærmiljø og skov.....	14
Rundkredsen.....	16
Sprogkufferter.....	17
Førskolearbejde.....	19
Forældresamarbejde.....	21
Skoleforeningen opbygning.....	23
Vores samarbejdspartnere.....	23
Litteraturliste.....	24

Fakta om Børnehaven

Oksevejens Børnehave blev oprettet i September 1947 i en bankbygning I Sporskifte. I oktober 1964 flyttede børnehaven til nybygningen på Alter Husumer Weg sammen med skolen. I August 2014 blev der oprettet en vuggestueafdeling på den anden side af gaden på Alter Husumer Weg 220.

Daginstitutionen ligger i den sydvestlige bydel i Flensborg og centralt ved siden af skole og et fantastisk naturområde med skov.

Børnehaven er normeret til 60 børn, fordelt på tre grupper med ca. 20 børn i hver. Vi modtager børn fra 3-års alderen og til optagelse i skolen. Børnehaven er funktionsopdelt.

Vuggestuen er normeret til 20 børn, fordelt på to grupper.

Svar på mange praktiske spørgsmål, som åbningstid, tilmelding, fødselsdage m.m., findes i vores "praktiske bog", hhv. vuggestuefolder, som alle forældre får udleveret ved tilmeldingen.

Daginstitutionens overordnede mål

Vi er meget opmærksom på, at der er god atmosfære i daginstitutionen, hvor både børn, forældre og personale kan føle sig trygge. Omsorg, nærvær og anerkendelse er nøgleord. Børnene skal have et godt udviklings og læringsmiljø, med masser af gode oplevelser, udfordringer og viden. Personalet er ansvarligt for børnenes læring og udvikling og for stemningen og kulturen i huset. Børnehaven og vuggestuen er en helhed. Det betyder, at de voksne samarbejder om pædagogiske principper og at alle voksne er ansvarlige for, at daginstitutionen fungerer. De voksne er rollemodeller for børnene.

De voksne viser respekt overfor det enkelte barn og er opmærksom og støttende i dets udvikling.

Vores overordnede mål, forsøger vi at leve op til ved at:

- bygge på vores værdigrundlag
- tage udgangspunkt i de 6 kompetencer
- prioritere børnenes leg højt
- udvikle forældresamarbejde
- udvikle personalesamarbejde

Oksevejens Børnehave er et uddannelsessted for pædagogstuderende. Vi tilbyder praktikplads for studerende som kommer fra seminarier i Danmark.

Funktionsopdelt

Børnehaven er funktionsopdelt. Det vil sige, at vi i rummene har forskellige tilbud og muligheder for forskellige lege og læringsprocesser.

Børnene vælger selv aktiviteter eller lege i de forskellige rum om morgenen fra klokken 7:15 til 10:15 (Om eftermiddagen er der ikke så mange tilbud som om formiddagen, f.eks. laver vi kun fodbad om formiddagen.) Efter rundkredsen er der også mulighed for at vælge lege, aktiviteter, mens andre børn i gruppen arbejder med f.eks. et emne. Børnene kan vælge at være inde eller ude. Når der er flere end 4 – 5 børn der vil ud, går en voksen med. (Hvis personalet ikke er ramt af sygdom etc.)

Opdelingen gør, at børnene er med til at tage beslutning om hvilke aktiviteter og lege de ønsker at være med til og hvordan aktiviteterne skal forløbe.

Børnene er på denne måde selv- og medbestemmende. Dette udvikler børnenes ansvar og de har mulighed for at afgrænse sig. Børnene vælger ud fra deres motivation, som er betydningsfuld for dets læring.

Børnene lærer i de forskellige rum bl.a. via praksisfællesskab, via vejledt deltagelse og læring via deltagende tilegnelse.¹

Store og små leger, støtter og giver omsorg for hinanden og der er gode muligheder for at knytte venskaber på tværs af grupperne.

Der er altid en voksen, som er ansvarlig for læring og har tilsyn med hvert rum.

Vi har lagt vægt på at indrette et miljø, der inspirerer og motiverer børnene til at interessere og involvere sig. Der er forskellige materialer, tilbud og ressourcer til rådighed.

Vi giver børnene også mulighed for at afprøve materialer, som de ikke kan afprøve derhjemme. De voksne kan være igangsættere ved bl.a. at sætte materialer frem, sætter sig ved bordet eller opholde sig i nærheden. Der er mange muligheder for, at børnene selv kan gå i gang med en aktivitet.

I de forskellige læringsrum, opmuntres børnene til at deltage. Børnene bliver motiveret til at bruge alle deres sanser og motorik.

Vi bestræber os på at tilbyde materialer, der stimulerer og fremmer interessen, fantasien og sansemotorikken.

Den voksne har som regel helt konkrete forestillinger om, hvordan et materiale skal bruges og hvordan det skal se ud, men børnene har andre ideer og de undersøger og bruger materialet på deres egen måde. Det skal børnene have mulighed for.

Det er en hjælp for børnene, at der hænger fotografier med skrift på reolerne. Så ved børnene, hvor tingene skal ligge. Det er med til at udvikle børnenes ansvar for legetøjet og ansvar for at rydde op efter sig. Samtidig er der skriftlighed, forståelse for symboler og udvidelse af deres ordforråd.

---

¹ Se kapitel læring, side 7

Køkkenet:

I køkkenet er der mulighed for:

eks.: tilberede morgenmad, lave smagslege og duftelege, følevæg, ærtebad, lave ordkort til maden, bage, lave marmelade eller andet efter årstid, hinkerude, legekasse med vokssand, gulvpuslespil, kuglebane og spisested.

Hvor er der læring

Eks.: børnene tilbereder og skærer frugt til rugbrød med æbler og rosiner, rugbrød med jordbær og rugbrød med kiwi. Vi synger vores hjemmedigtede frugt og grønsagssang mens vi tilbereder maden. Ordene i sangen relaterer til de forskellige frugter. Børnene lærer ordet kernehus og vi lærer forskellen på en skrællekniv, smørekniv og en brødkniv. Knivene har en meget skarp side og en sløv side.

Der er en masse sanser der kommer i brug når hænderne skal ælte dej og det nybagte brød dufter over hele børnehaven.

sætte ord på maden.

Børn viser interesse for skriftsproget
Vi kommer interessen i møde ved at
lave ordkort.

Vi kan nu ikke kun se, smage, føle og

Vi kan også skrive ordene.

Ærtebad – putte ærter i rørene for at se, om og hvordan de kommer ud af den anden ende. Og hvis nogle ærter sætter sig fast, skal der problemløses. Der er mange måder at få ærterne ud igen på. F.eks. med forskelligt værktøj. Børnene puster og snakker ind i røret – så kan de høre hvordan deres stemmer lyder og de opdager at lyden kommer ud af den anden ende. Det føles godt at sidde i ærtebad. Det kilder og børnene mærker deres krop.

Her er der mest mulighed for læring i kategori 1,2,3,4,5

At lege med ærter udvikler børnenes pincetgreb. Det er vigtigt, når der engang skal læres at skrive.

Værksted

I værkstedet er der mulighed for:

eks.: hamre, save, snitte, konstruere, måle.

Hvor er der læring

Eks. hvordan føles træ? Av jeg fik en splint i fingeren. – Når jeg sliber træet bliver det helt glat – siger en pige. En dreng prøver at hamre søm i et stykke træ og han har boret huller med en rigtig boremaskine.....JEG kan!!

Det er en god oplevelse som giver selvtillid. En anden dreng arbejder videre med sit togsignalskilt, men farven er ikke tør. Da den voksne kommer med en hårtørner, ved drengen hvad den kan bruges til. ”Farven tørrer ved varm luft”, siger drengen. Da den voksne spørger, om ting også kan tørre ved kold luft, ved drengen med boremaskinen godt at vasketøj tørrer ved ”udeluft”. – Så fik de sat nogle naturfænomener på plads.

Eks.: Der er udholdenhed, der bliver brugt kræfter og der er koncentration. Desuden får børnene mange forskellige sanseindtryk når de arbejder i værkstedet. Bl.a. forskellige lyde, forskellige dufte og børnene føler forskelligt materiale. Børnene møder også en del naturfænomener. En dreng bemærker at saven blev helt varm da han savede træ, og for at få tørret sit malede træ, spurgte han efter hårtørneren – så gik det stærkt.

Her er der mest mulighed for læring i kategori 1, 2, 3, 4

Motorikrum:

I motorikrummet er der mulighed for:

eks.: klatre, hoppe, svinge, balancere, bygge hule, krydse midterlinjen, danse, mærke sig selv.

Hvor er der læring

eks. store hængekøje med net: det kræver balance at bevæge sig på måtten og på nettet, som altid er i bevægelse. Når børnene vil hoppe fra den ene side til den anden, skal der laves aftaler, så man ikke hopper ind i hinanden. Alle primære sanser og øjet stimuleres. Det udvikler balancen.

Her er der mest mulighed for læring i kategori 1, 2, 4

Det giver velvære og energi at bruge sin krop, og det har betydning fysisk, psykisk og socialt. Det giver selvtillid at have en god kropsfornemmelse og kropskontrol og det giver mulighed for at deltage i aktiviteter og begå sig socialt.

Hemsen

På hemsen er der mulighed for:

eks.: massage, byggelege, læse, høre musik, rolleleg.

Hvor er der læring:

eks. massage med massagebolde med pigge på:

De ligner små pindsvin, bliver vi enige om.

Børnene bliver masseret på arme, ben, ryg, mave hænder, fødder og på hovedet. Børnene slapper af og nyder det.

Nogle børn er meget kildne, så er det svært at ligge stille.

Men dejligt at få gåsehud på kroppen. Børnene masserer hinanden.

Et barn kan benævne alle kropsdele og vil masseres hele tiden.

Nogle børn vil både give og få massage, andre vil kun give.

3 børn og den voksne bygger en park af legoklodser.

3 børn hopper og danser til musikken ”postmand Per”.

2 drenge leger med biler og bygger en hule.

Et barn læser i en bo og 1 barn leger med Barbie.

Her har børnene lavet forskellige

læringserfaringer.

Her er der mest mulighed for læring i kategori 1, 2, 3, 4.

Badeværelse:

På badeværelset er der mulighed for:

eks.: vandlege, fodmassage, fodbad.

Hvor er der læring:

Eks. undersøge naturfænomenet ”vand”: Børnene ser at træ flyder, at stanniol ikke flyder, men når vi former en båd af det, så flyder det og vi kan putte 21 kugler i båden. Først ved nr. 22 synker båden. Børnene hælder vand ind og ud, lege med fisk og både. De laver bobler holder ting under vand som kommer susende op som en raket. Vi laver en masse skum som man kan puste huller i. Det er en sjov fælles oplevelse. Når børn får lov til at undre sig og undersøge naturfænomenerne med alle deres sanser, har de mulighed for at lære og forstå hvordan tingene hænger sammen.

Eks. fodbad: 2 børn har fødderne i en balje med vand og legoklodser (en rigtig god taktile stimuli). De har prøvet at løfte klodserne med fødderne og det føltes dejligt at røre ved de mange glassten. Vandet var lyserødt i dag, så fødderne så flotte ud under vandet. Her er der mest mulighed for læring i kategori 1, 2, 3, 4

Ællingerummet

I ællingerummet er der mulighed for: eks.: ler, barberskum, papmache, billedkunst, klippe og klistre, indendørs sandkasse.

Hvor er der læring:

Eks. billedkunst: nogle drenge maler med pensel på store stykker papir. Det inviterer børnene til at krydse midterlinjen. De bruger deres fantasi, de fortæller hinanden om deres billeder, mens de maler. Den voksne siger: ”i er store kunstnere”. Børnene spørger: ”hvad er en kunstner?” Den voksne svarer: ”Det er mennesker der kan fortælle noget med det de laver – uden at snakke. Jeg synes det er som om jeres billeder fortæller noget!”

Eks. stearin dryppebilleder: Børnene drypper stearin i vand og det bliver til sjove mønstre. Børnene erfarer naturvidenskab – det varme stearin størkner, når det rammer det kolde vand. Det kolde vand i koppen blev opvarmet af stearinet.

Her er der mest mulighed for læring i kategori 1, 1,2,3,4,6,

Kyllingerummet:

I kyllingerummet er der mulighed for: eks. rolleleg, udklædning, læsning, sminke, hygge på sofaen, spil, gyng.

Hvor er der læring:

eks. sproglig opmærksomhed med bingo: først høre og se – så finde. Derefter kun høre – og finde. At finde en bil er nemt siger et barn. Men hvad er nu et penalthus???

Eks. rolleleg uden voksen: Anna ligger på sofaen og har ondt i maven, Peter ringer til doktor Calle. Da doktoren kommer, bløder Anna også på armen og Peter fortæller, at hun er blevet bidt af en hund. Calle forbinder såret og måler feber, hun har 37 og skal blive liggende i sengen. Senere kommer der

sygebesøg af doktorens hund (Jens) som må sidde med i sengen. Så er Anna rask igen og Peter som er faderen går med moderen i dukkekrogen for at lave mad. Der bliver lavet pommes, peberkager m.m. Bordet bliver dækket og faderen ringer til doktoren og inviterer ham på middag. Doktoren må gerne tage sin hund med. Der bliver spist og bagefter hjælper alle med at rydde op.

Eks. sminke: En pige vil sminke de andre børn. Hun lader dem kigge i sminkebogen, så de kan finde et motiv. Hun er god til at fortælle hvad hun laver, mens hun sminker. Det gør, at de andre børn ikke bliver forskrækket og bange. De får en fælles oplevelse og tillid til hinanden, som er en forudsætning for at knytte venskaber.

Her er der mest mulighed for læring i kategori 1,2, 3,4

Boldebad

I boldebadet er der mulighed for at:
bade i bolde og spille dukketeater.

Hvor er der læring:

Børnene tumler, svømmer, dykker i bolde, kæmper med hinanden. Børnene mærker de andre børn og sig selv og den taktile sans bliver stimuleret. De kaster med bolde, prøver at ramme bestemte pletter på væggen og samler boldene op igen. Dette træner øje/hånd koordinationen. Her er der mest mulighed for læring i kategori 1,2,4

Legeplads: cykle, klatre, sandkasse, gyng, rollelege, bygge, boldspil, bål. Her er der mest mulighed for læring i kategori 1, 2, 3, 4, 5,

Førskolerum: konstruktionslegetøj, spil, tegne, høre musik, skriveværksted. Her er der mest mulighed for læring i kategori 1, 3, 6

Garderoben: af og påklædning, spontane gulvlege, pusterum, rim og remser. Her er der mest mulighed for læring i kategori 1,2, 3, 4.

*Børnene finder på mange legemuligheder
Vi giver dem muligheder så de selv
kan forme rammerne bl.a. i boldebadet*

Fortællerhæfte

Hvad vil vi med et fortællerhæfte?

Igennem de voksnes beskrivelser, børnenes tegninger, børnenes fortællinger og igennem forældrenes kommentarer håber vi på at:

- give forældre mere indsigt og andel i børnehavens aktiviteter, arbejde og oplevelser.
- øge forældrenes interesse for børnenes aktiviteter, arbejde og oplevelser i børnehaven
- udvikle barnets evne til refleksion og træne hukommelsen
- udvikle barnets kommunikative og sproglige kompetencer.
- øge kontakten mellem hjem og børnehave.
- skabe en dokumentation af barnets historie i børnehaven.
- give forældrene større mulighed for at komme med feedback
- at øge børnenes læring i at konstruere spørgsmål gennem interaktion
- støtte og videreudvikle opmærksomheden
- styrke børnenes identitet

Identitet drejer sig om oplevelsen af at være den samme eller at være genkendelig både for sig selv og andre gennem skiftende situationer og roller. For at kunne svare på spørgsmål som: Hvem er jeg, hvorfor er jeg her? Hvordan er jeg kommet til der, hvor jeg er i dag? Hvor vil jeg gerne hen? Er nødvendig, at den enkelte er i stand til at kæde brudstykker sammen til et meningsgivende forløb, da verden ellers vil forekomme fragmenteret.

Livshistorien fortæller om hvem og hvordan jeg er. Og hvem jeg er og hvad jeg kommer af, vil altid være et evigt gyldigt spørgsmål for hvert enkelt menneske og være nært forbundet med begrebet identitet.

Identitet er ikke noget statisk, men en proces hvor mennesket hele tiden skaber og genskaber sin identitet via sine fortællinger. For at være sig selv må man have en indre følelse af at være nogen og vide noget om, hvem man er i forhold til andre. Det kræver at man har kendskab til sin fortid.²

Hvorfor inddrage forældrene?

Forældrene er barnets sproglærere hele barndommen igennem. Fortællerhæftet er med til at bidrage, at barnet bruger sproget til at formidle et meningsfuldt indhold med henblik på at dele sine oplevelser i børnehaven med forældrene. Barnet øver sig på det talte sprog og det giver masser af mulighed for samvær, omsorg og positive oplevelser (at blive set og hørt).

Hvad kunne et fortællerhæfte indeholde:

En beskrivelse af eller en fortælling af barnet om:

- hvad har måneden været præget af
- hvad har vi arbejdet med

---

² Juhl Clausen Birthe og Jørgen Lauritzen, Narrativ pædagogik, side 32

- hvad har barnet været mest optaget af
- fælles oplevelser, egne oplevelser
- kommende arrangementer: hvad glæder vi os til.
- hvad har vi læst
- et rim vi har været optaget af eller månedens rim
- fødselsdag
- små digtede historier, vers og rim
- velkomst til nye børn i gruppen / farvel til udmeldte børn
- En bageopskrift når vi har bagt.
- barnet fortæller om sin weekend – det kan også være en tegning.
- en eller flere tegninger fra barnet. Barnet kan fortælle om tegningen og den voksne kan skrive historien ned.
- et fotografi som fortæller noget om barnets aktivitet.
- hvordan har gruppen det lige nu – er der nogle problemer gruppen arbejder med.

Bogen indeholder nogle linjer, hvor forældrene kan skrive nogle bemærkninger. Der er en afleveringsfrist.

En historie i fortællerhæftet:

Læringshistorie

Barn: X

Voksen: Y

Tid: januar 2015

I førskolen arbejder vi med Gyserslottet. Her bor forskellige væsener. Lige nu er **B**ent den **blå b**angebuks flyttet ind. Vi har bagt små og store **b**er, vi har syet **b`er**, vi har skrevet **b`er** i barberskum og med blyant.

En morgen kommer du og siger:” Jeg har taget en basketball med i dag, fordi jeg ville lege med den og så opdagede jeg, at **b**asketball starter med **b**. Den har sogar to **b`**”.

Hvor er det dejligt at opleve, hvor interesseret og engageret du er! Du er god til genkende bogstaver

Og deres lyd. Måske kan du snart sætte to bogstaver sammen.....?! Som ”bo” eller ”po.....”.

Jeg glæder mig til de næste måneder med dig.

Leg

Lærer børn når de leger?

I legen bruger børn både sprog og krop samt materialer af forskellige slags for at danne og gestalte deres erfaringer og herigennem gør de også deres verden meningsfuld. Leg og kammerater giver børnene lejlighed til at øve sig på og udvikle det, de allerede ved, skiftes, opøve selvkontrol, arbejde i grupper, samarbejde og kunne være sammen med andre (Glover, 1999). Børnenes emotionelle udvikling påvirkes også i legen, idet engagementet i legen giver børnene en masse muligheder for at gøre ting og prøve igen og igen, indtil de føler, at de behersker dem. På den måde opnår børnene en følelse af egen magt og egne muligheder. Anna Glover påpeger desuden, at den kognitive udvikling påvirkes, idet symbolsk tænkning er noget centralt i legen. Hun mener, at der i legen findes uanede muligheder for at udfolde sig symbolsk og benytte materialer på en måde, som er interessant og meningsfuldt for børnene, hvilket er vigtigt for læringen.³

I legen foregår et vigtigt, men hidtil overset område af børns læring, nemlig det, at børn lærer sammen og desuden af hinanden. Denne læring starter tidligt og er af forskellig karakter. Det kan handle om, at børnene i legen udvikler tanker om rettigheder, delagtighed og indflydelse.⁴

Ved at børnene lærer at stille spørgsmål, afprøve kvaliteten af deres argumenter og indtage den andens perspektiv, bliver deres tanker synlige for dem selv, og de kan arbejde med deres forståelse. Dette sker i vid udstrækning spontant i legens form.

Eftersom børn spiller sammen på lige vilkår, samtidig med at sammenhængen ofte forandres, og deltagerne skiftes ud, findes der ikke absolut et rigtigt eller forkert i deres legeverdener. I stedet må reglerne til stadighed defineres og omdefineres. Dette gør legen til en fremragende arena for børnene at lære kommunikativ kompetence i. Denne kompetence er ifølge Frønes grundlæggende for hele barnets læring og dets skabende evner. I legen møder barnet den andens perspektiv og lærer lidt efter lidt også at forstå den andens perspektiv.⁵

Legen for den kognitive udvikling:

Man mener, at legen styrker stort set alle kognitive funktioner og færdigheder, som læring, kreativitet, fordybelse, koncentration o.s.v. (Hutt, 1976; Garvey, 1976; Sutton Smith, 1971; Piaget, 1951).⁶

Legen for den følelsesmæssige udvikling:

.....anser legens funktion som en slags selvterapeutisk aktivitet, hvor barnets lyster, unoder, angst, forsvar, frustrationer kan udtrykkes og bearbejdes.....Indenfor denne tankegang fungerer legen som en psykisk ventil, der styrker psykisk sundhed, fordi legen forebygger at psykiske problemer skal rodfæste sig (Erikson, 1997; Winnicot, 2001; Hartley et.al., 1952).⁷

³ Ingrid Pramling Samuelson og Maj Asplund Carlsson, Det legende lærende barn, 2005, side 53.

⁴ Ingrid Pramling Samuelson og Maj Asplund Carlsson, Det legende lærende barn, 2005, side 56

⁵ Ingrid Pramling Samuelson og Maj Asplund Carlsson, Det legende lærende barn, 2005, side 57

⁶ Ditte Alexandra Winther Lindquist, Leg identitet og fællesskaber, 2006, side 20

⁷ Ditte Alexandra Winther Lindquist, Leg identitet og fællesskaber, 2006, side 20

Vi prioriterer børnenes leg meget højt i vores Daginstitution. Børnene lærer færdigheder og lærer mange kompetencer når det leger. Børnene skal have mulighed for at lege alene og sammen med andre. Børnene skal have lov til at lege rollelege og regellege.

Gennem legen udvikler barnet bl.a.:

Alsidige personlighedsudvikling: barnet lærer sig selv bedre at kende. Det udvikler fantasien og barnet kommer ofte i flow. Barnet lærer at sætte personlige grænser. Barnet får bearbejdet personlige erfaringer.

Sociale kompetencer: barnet lærer at knytte venskaber og de lærer om relationer. De lærer at tage hensyn, at skiftes, følge regler, hjælpe, forhandle. Barnet lærer konfliktløsning og det lærer at sætte sig i andres sted.

Sprog: Barnet øver sig ved at bruge sproget på en naturlig måde. Det lærer at udtrykke følelser og behov. Barnet lærer nye ord under legen. Barnet afprøver forskellige lyde.

Krop: barnet lærer at udtrykke sig kropsligt og mimisk. Det lærer andres kropssprog at kende og tolke. Barnet udvikler sin kropsbevidsthed og glæde ved bevægelse.

Kultur: barnet får bearbejdet kulturelle fortællinger. De leger rolle lege, eksperimenterer med sange og rim og forskelligt materiale.

Naturen: lege med kryb og kravl, blade og pinde. Klatre i træer, bygge huler. Pjaske i vand og bygge snemand. Barnet oplever elementerne.

Børnene skal kunne lege uden afbrydelser og uden at en voksen altid er til stede.

Børn skal ses, lege og være⁸

John Engelbrecht, filosof:

Læreplaner i vuggestuer og børnehaver er et skråplan. For i de første syv år skal børn lege. "Man skal lege, før man skal lære, fordi man kun kan lære i samme grad, som man evner at lege". Legen er læringens forudsætning, og når vi indfører læreplaner, putter vi voksenverdenen ned over børnene, og barndommen vil forsvinde. Vi stjæler barndommen, fordi vi tænker i effektivitet og ikke i værdier og holdninger. Vi skal give barndommen tilbage til børnene. Alt andet er venstre hjernehalvdels industritænkning, som forringer børns kreativitet.

Børn er født vise, men har ingen livserfaring: "Børn er et folk, men de bor i et helt andet land", og derfor skal vi "se" barnet. Vi ser dem med voksenøjne og glemmer at se dem som kongebørn. Børn er skabt i et højere billede og er langt rigere end voksne. Børn udstråler en åbenhed, en imødekommenhed og positivitet, og de er fødte kunstnere. Så derfor skal børn kunne spejle sig i eventyr, sange og fantasiens verden, hvorfra man kan vende beriget tilbage.

Jeg synes, at børn skal have lov til at være, unge skal have lov til at lære, voksne skal hjemmet bære, og de gamle skal man ære. Børn er højrehjernehalvdels-orienterede, og voksne er venstrehjernehalvdels-orienterede. Det betyder, at vi opdrager børn alt for tidligt til en form for en moderne intellektualisering, hvor børn mister de ting, der er kilder til kreativitet.

Børn skal lære væredygtighed og ikke læredygtighed. I misforstået iver efter, at børn hurtigt skal ind i voksenverdenen, sørger vi for, at de bliver skoleparate. Neil Postman siger: Børn kommer ind i skolen som store spørgsmålstejn, men forlader den som punktummer. Jeg siger: Børn fødes med store tanker i små hoveder, men forlader skolen med små tanker i store hoveder.

Der er en modsætning i, at vi har særdeles rationelle offentlige institutioner, og på den anden side har vi menneskers og ikke mindst børns fantasi og nysgerrighed. Og hvordan får vi det forenet? Hvordan får vi plads i de offentlige institutioner til fortryllesen, til poesien og til gyset i maven? Ofte tænker vi, at der er mange ting, der ikke kan lade sig gøre, fordi der er så mange rette vinkler. Men det handler om at se det skæve i alle de rette vinkler. Vi skal passe på hver gang, der kommer nogle med en sæk nye firkanter, som også læreplaner er, for det er synd for det fantastiske, det magiske og poesien. Erik Sigsgaard⁹

Vi har taget dette udsnit med, fordi den fortæller noget om barndommen, den magiske barndom som et helt specielt univers.

---

⁸ BUPL, børn og unge, 03/2004

⁹ BUPL, børn og unge, 03/2004

Hvorfor tager vi med børnene i nærmiljøet og i skoven?

En gang om ugen har grupperne en udedag. Her lærer de nærmiljøet og skoven at kende.

Nærmiljøet:

Her lærer børnene at færdes i trafikken. De lærer at vente på hinanden, passe på hinanden og hjælpe hinanden. Børnene vælger en ven de vil gå sammen med og må acceptere, at deres ønske ikke altid kan blive opfyldt. Børnene bliver trænet i at gå længere ture og når vi er på en af de lokale legepladser er der motorisk udfoldelse. Børnene ser bl.a. hvor deres venner bor. Når vi kører med bus, lærer de "køre" regler og de lærer at omgås andre folk med respekt.

Skoven:

Om foråret og om efteråret er der skovuge.

Vi er ude i skoven fra ca. klokken 9:30 til ca. klokken 14:00. Inden er forældrene gjort bekendt med, hvad børnene har brug for af tøj, hvilke sikkerhedsforanstaltninger der skal overholdes i forbindelse med skovflåter, omfang af madpakker og drikkelse. Disse informationer kan også læses i vores praktiske hæfte, som alle nye forældre får udleveret ved indmeldelsen. De voksne lytter til børnenes ideer og ønsker og finder ud af, hvad der skal arbejdes med i skoven. En skovdag kunne se sådan ud:

Når vi kommer ud i skoven, bliver børnene gjort bekendt med regler, f.eks. hvor langt må de løbe, hvor må de være, at de ikke må spise bær uden at spørge en voksen. Sammen med børnene, bygger de voksne en bivuk og balance/gyngeredskaber af tovværk. Så er det suppetid. Vi har en spritkoger med, så vi kan koge suppe og lave te. Det elsker børnene og det er et godt break. Børnene er samlet og de voksne har mulighed for at fortælle og informere børnene om, hvad der skal ske i løbet af dagen. Herefter er der tid til leg, fordybelse, undersøgelse og meget andet. Der er også mulighed for at arbejde med et tema, som f.eks. træer, uglegylp, myretuer, svampe, sansesti, lege skovskole, bygge huler m.m. Vi kan digte historier, sange og lave rim.

Ved 12:00 tiden er vi godt sultne. Vi finder vores tasker frem og sætter os under bivukken. Hvis det stormer eller regner, er vi nødt til at sidde tæt på hinanden. Det er en underlig følelse! Mens vi spiser, fortæller vi hinanden om vores oplevelser og hvad vi endnu gerne vil nå eller lege i løbet af dagen. Vi spiser uden tallerkner, knive og gafler og nogle gange er madkassen og drikkelsen svære at håndtere, men vi lærer det hen ad vejen. Efter vi har spist, er der tid til leg¹⁰. De voksne og nogle frivillige hjælpere begynder så småt at bygge bivukken og tovværket ned. Alt skal pakkes sammen og ryddes ned i vores trækvogn. Til sidst kigger børn og voksne efter affald, for vi har lært, at efterlade naturen i "naturlig" stand.

Ved at være i skoven, ønsker vi at børnene oplever en spændende verden der hedder naturen og hvor de:

- Får gode naturoplevelser og lærer naturen at kende.
- Får vækket deres naturlige nysgerrighed og hvor de får tid til at undersøge, prøve sig frem og undre sig.
- Lærer at have respekt over for dyr, planter og miljøet
- Oplever naturen i forskellige årstider og vejr.
- Bruger naturen som et rum for udforskning og fantasi

---

¹⁰ Se kapitel leg, side 10

- Bruger kroppen og sanserne i stille og vilde lege
- Bliver opmærksomme på dufte og lyde og skærper synssansen
- Undersøger søen – finder haletusser og larver, pjasker i vand og afprøver grænser.
- Undersøger og finder ud af hvad der sker med blade og træstammer som ligger på jorden
- Ved rigelig tid til leg og kropslig udfoldelse, giver børnene mulighed for at udvikle motorikken og lære kroppen at kende. Gennem bevægelse opnår barnet større sikkerhed og et større selvværd.
- Får mulighed for at samle, kogler, mos, blade, pinde, stokke, som er med til at udvikle deres iagttagelsesevne. Af og til laver vi billeder og ophæng af det, børnene har samlet. Når vi tager naturmaterialer med hjem, undersøger vi tingene og får en samtale herom.
- Lege andre lege end dem vi kan tilbyde i børnehaven, f.eks. klatre lege , gå på opdagelse mellem mørke træer, bygge huler af grene og blade.
- Kan gå på opdagelse og finde ting. Finde spændende dyr under træstammer og mellem grene og finde svampe.
- Undersøge dyr og planter. Hvad er giftigt? Hvor mange ben har en bænkebidder?
- Lege og fordybe sig uden at en voksen hele tiden overvåger.
- Kan lave aftaler og regler, skabe legefællesskaber, knytte nye venskaber.
- Snitte med skarpe knive

Et hjemmedigtet rim af 5 førskolebørn sammen med en voksen da de legede skovskole:

Der var engang en skov,
Der hang et helt langt tov
Og tusind træer stod
Og rigtig megen sol

Grønt græs og blade
Sjov og ballade
Nåletræer og birk og bøg
Da vi var på skovbesøg

Vi så en flyvemaskine lande
De voksne havde en kaffekande

Vi så fugle som ku` flyve på stedet
Vi ved at det her sted er fredet
Her ligger også lort fra hunde
Der ikke på toilette kunne

Vi spiser suppe med tomater
Her var engang soldater
Nu går vi hjem fra skoven her
For vi kan ikke rime mer.

En pragtfuld legeplads.

Rundkredsen

Vi holder rundkreds i stuerne hver dag fra klokken 10:15.
I rundkredsen får barnet en oplevelse af og bliver støttet i:

- At stå i centrum f.eks. ved en sangleg, hvor barnet står/danser alene i midten.
- at tro på sig selv
- at turde udtrykke sine tanker
- at turde være kritisk
- at kommunikere
- at turde blande sig og føle sig som en del af en helhed
- at være en del af gruppen, selvom det deltager passivt

I rundkredsen lærer børnene at lytte til hinanden. Dem der har lyst, fortæller hvad de har oplevet eller hvad de ellers vil meddele.

Pædagogen giver meddelelser videre og fortæller hvad der skal ske i løbet af dagen og evt. i morgen. Børnene møder her de første demokratiske afstemninger.

En vigtig del af rundkredsen er musik, sang, leg med sprogposer og sanglege. Her øges børnenes sproglige kompetence og rytme. Stemmen bliver trænet og mange hæmninger bliver brudt

– OG VI HAR DET UTROLIG SJOVT.

Sprogkufferter

Rimekuffert

Rim og remser retter barnets opmærksomhed mod sprogets lyde og rytme. Når vi leger med rim og remser, bliver barnet gjort opmærksom på, at sproget har en indholds og en forside.

Som et led af vores sprog og læsnings opgave, har alle 3 grupper fået en rimekuffert. Kufferten indeholder et rim og en eller flere ting (legetøj) der relaterer til nogle af rimets ord

Barnet kan:

- se legetøjet
- føle legetøjet
- se bogstaver – tekst - ”læse” ordene

Herved lærer børnene også, at der er sammenhæng.

Ve at lege med figurerne, kan der ske en tilegnelse af nye ord og en bedre forståelse af teksten.

Børnene får rimekufferten med hjem på skift, dvs. at hvert barn kan få et rim med hjem en gang om måneden.

Barnet vælger selv sit rim. Vores forventning til forældrene er, at de læser, synger og leger rimet med børnene. Det udvikler børnenes ordforråd, sprogforståelse og barnet bliver set og hørt.

Peter Mathiesen, red på grisen

1, 2, – der var engang en ko

Tre små kinesere på kontrabas

Dialogisk oplæsning kuffert

I stedet for en traditionel oplæsning hvor børnene kun lytter, betyder den dialogiske læsning, at den voksne læser på en måde, der skaber mere sprogligt samspil med børnene. Ved at stille spørgsmål og engagere børn under læsningen bliver børnene udfordret, hvilket resulterer i at børn udvikler flere sproglige færdigheder.

Vi har udarbejdet 3 dialogisk oplæsningskuffertyer for hver gruppe, som børnene får med hjem på skift. Hermed håber vi, at inddrage forældrene aktivt i vores sprogarbejde og at forældrene får kendskab til de 10 sprogstrategier.

Førskolearbejdet

Vores holdning er, at hele børnehave tiden (ikke kun førskolen) er en forberedelse til skolen. Alle kompetencer udvikles løbende i børnehavetiden.

Udover indholdet af Skoleforeningens læseplan for førskolegruppen, arbejder vi med følgende emner:

- Virksomhedsbesøg – eks. apotek, politi, bager.
- Trafikundervisning i samarbejde med politiet.
- Indøve og spille et teaterstykke.
- Museumsbesøg – eks. museumsværftet, byens museum, Phänomena.
- Vi holder motionsdag sammen med skolen.
- Kommunens rengøringsdag – samle affald i skoven og på kommunens legepladser.
- Rimetrolden Rimus kommer på skift med hjem.

En god skolestart

At begynde i skole er et helt nyt livsafsnit for de seksårige. Alle børn ser frem til den med spænding, er lidt nervøse og har store forventninger.

For at skabe en naturlig overgang fra børnehave til skole, er det vigtigt:

1. at børnene er gjort fortrolige med skolens bygning
2. at børnehaven og skolen samarbejder og viser, at der er enhed.

Det gør vi

Børnene har i hele børnehavetiden kontakt til skolen, idet vi regelmæssig bruger skolens gymnastiksal til gymnastik, fester m.m.

En gang ugentlig går vi til skolebiblioteket – børnene har mulighed for at hilse på lærerne og se lokalerne.

Børn kommer med på skift, når vi har et ærinde.

Desuden bliver børnene gjort fortrolige med skolens bygning/omgivelser, idet mange foreningsfester som skt. hans, lanternefest, skolens julefest, årsmødefesten, bliver afholdt i skolens bygninger.

I begyndelsen af foråret besøger 1.klasselæreren førskolegruppen.

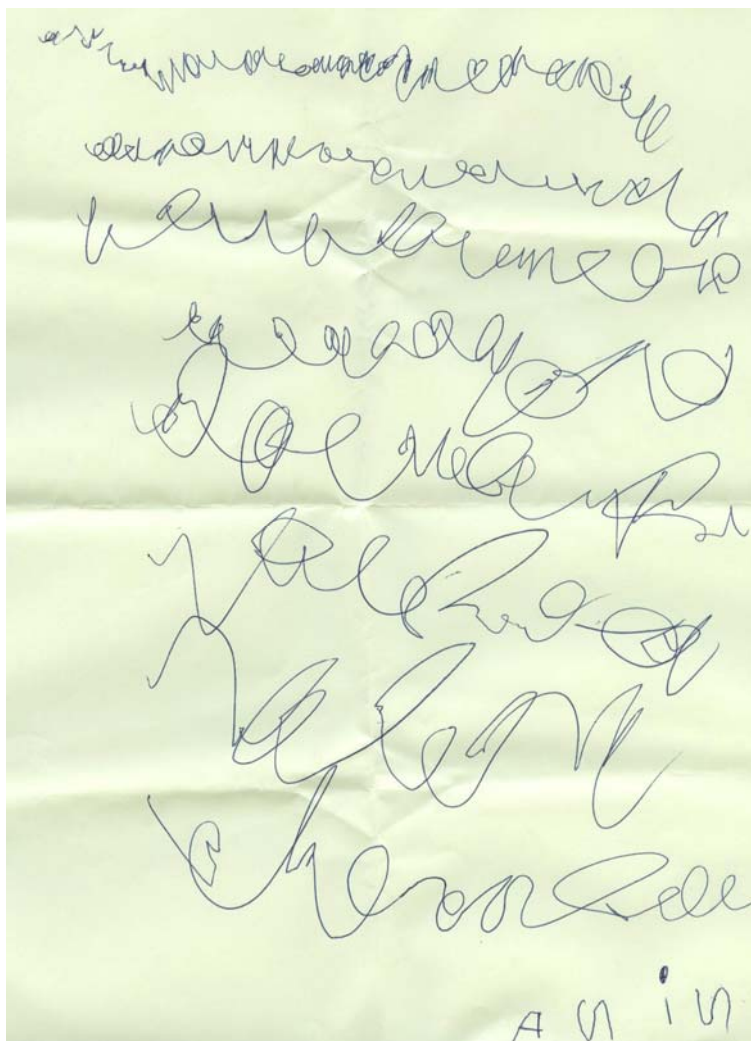
Skolen får information om førskolearbejdet og om børnehavens projekter, som ex. sprog og læsning.

Kommunens rengøringsdag og motionsdagen afholdes sammen med skolen.

Børnehaven og 1. klasselæreren forbereder et indskolingsforløb med aktiviteter som afholdes i skolens lokaler

Det kan være: rundvisning på skolen, en time med skolevennerne, nogle undervisnings og legetimer med klasselæreren.

Inden skolestart får skolelederen og 1. klasselæreren en grundig information om det enkelte barns udvikling.

Når barnet legelæser og legeskriver er det godt i gang med sin læse- og skriveudvikling.

Forældresamarbejde

Gensidig tiltro og tillid er en forudsætning for, at forældre bliver trygge i børnehaven og at vi i fællesskab kan løse eventuelle problemer.

Gensidig information omkring barnets oplevelser er med til at skabe en god forudsætning for dets udvikling.

Et godt forældresamarbejde er godt for børnenes trivsel.

Det kan vi tilbyde forældrene:

- Ved indmeldelsen får forældrene information om mindretallet og børnehaven.
- Ved indmeldelsen får forældrene udleveret et hæfte, der indeholder praktiske spørgsmål.
- Et hus, hvor der er plads til den daglige snak.
- En samtale med information omkring barnets trivsel efter 6 uger.
- Forældrekonsultation en gang årlig, ca. i februar.
- Information omkring aktiviteter i børnehaven.
- To forældreaftener om året. Heraf et med valg af et samarbejdsråd¹¹
- En ekstra forældreaften for førskolebørnenes forældre samt morgenmad efter førskoleovernatningen.
- Et fællesarrangement for børn, forældre og søskende.
- Juleoptræden i december for børn, forældre og søskende.
- Lanterne fest i oktober for børn, forældre og søskende.
- En formiddag sammen med bedsteforældrene dagen før langfredag, med frokost, kirke og skovtur.
- Forældre Kaffe en gang om måneden
- Information omkring faste aktiviteter via en månedsplan.
- Logbog i alrummet
- Ca. en gang om måneden et fortællerhæfte
- Informationstavle på gangen
- Alle informationer kommer ud pr. mail.

¹¹ Se Skoleforeningens ”Regler for Børnehavernes samarbejdsråd”.

Det forventer vi af forældrene

- Åben dialog- kom også med de små problemer – ris og ros.
- At kontakte en pædagog så snart der er problemer eller uoverensstemmelser.
- At forældrene viser interesse for barnets hverdag og for vores arbejde.
- At forældrene læser den praktiske bog.
- Se børnenes tasker efter hver dag og læse rundskrivelserne grundigt.
- At forældrene bakker op om børnehavens aktiviteter.
- At forældrene viser interesse og værdsætter de ting, børnene har lavet i børnehaven.
- At forældrene overholder beslutninger og aftaler.
- At forældrene bevarer den gode "tone" i huset.
- Give barnet følelsen af, at pædagoger, medhjælpere og forældre arbejder sammen og respekterer hinanden.
- At forældrene giver sig tid til at læse fortællerhæftet sammen med deres barn
- At forældrene tager sig tid til at lege med sprogkufferterne når de er kommet med hjem.
- At forældrene ikke skælder ud, når børnene ikke har spist meget af deres madpakke og når børnene har gjort sig beskidte.
- At forældrene respekterer børnenes valg, så længe de er i børnehaven. (Venner – tøj).

Skoleforeningens opbygning

Du kan hente flere informationer om Skoleforeningen på Skoleforeningens hjemmeside:

www.skoleforeningen.org

Vi arbejder sammen med følgende institutioner:

- Dansk Sundhedstjeneste
- PPR (pædagogisk, psykologisk rådgivning)
- Heilpädagogischer Dienst
- Institutioner fra Flensborg by
- Alle danske foreninger og institutioner i Sporskifte
- Haus der Familie
- Ergoterapeuter og lokopæd.

- Litteraturliste

-
- Brostøm Stig (2004) Pædagogiske lærerpaner – at arbejde med didaktik i børnehaven. Forlag Systime Academic.
-
- Fredens Kjeld (2006) Mennesket i hjernen – en grundbog i neuropædagogik. Forlag Academica
-
- Brostøm Stig, 1998, Virksomdesplaner i daginstitutionen
-
- Ove Steiner (2004) Kompendium
-
- Bae Berit (1988) Voksnes definitionsmagt og børns selvoplevelse. Norsk pædagogisk tidsskrift, nr.4.
-
- Hertz Berit, Iversen Frank, Anerkendelse i børnehøjde, Dansk, (2004), Psykologisk forlag,
-
- Daniel Stern, Barnets interpersonelle univers - Et psykoanalytisk og udviklingspsykologisk perspektiv" (Reitzel 1991 - ny dansk udgave i 2000)
-
- Broden Berg Margareta, (2004), Mor og barn i Ingenmandsland – intervention i spædbarnsperioden. Hans Reitzels Forlag.
-
- Gullestrup Lise, (2005), At blive sig selv – om udviklingen af det 0-5 årige barns selv, forlag Frydenlund
-
- Finn Held og Flemming Olsen, (2006) Introduktion til pædagogik- opdragelse, dannelse, socialisering, forlag Frydenlund.
-
- Juul Jesper, (2005), Dit kompetente barn, forlag Schönberg.
-
- Juul Jesper, (2004), Pædagogisk relationskompetence – fra lydighed til ansvarlighed, forlag Apostrof.
-
- Juul Jesper, (2004), Livet i familien – de vigtigste værdier i samliv og børneopdragelse, forlag Apostrof.
-
- Anne Brodersen og Bente Pedersen, (2002), Grundmotorik – testning og træning, forlag Fyns Pædagogseminarium Forfatter Forlaget.
-
- Bente Pedersen, (2001), Teorien bag børns bevægelser, Dafolo Forlag
-
- Prof. Dr. Gerald Hüther og Cornelia Nitsch, Kinder gezielt fördern, forlag GU
-
- Sally Goddard, (2002), Greifen und Begreifen, forlag VAK
-
- Birthe Juhl og Jørgen Lauritzen, (2004), Narrativ pædagogik – livshistorien som pædagogisk grundsyn, Semi-forlaget.

-
- Inge Pramling Samuelsson og Maj Asplund Carlsson, (2005), Det legende lærende barn, Hans Reitzels Forlag.
-
- Bjarne Jakobsen, Psykologi – en basisbog.
-
- Tom Ritchie, Relationer i teori og praksis, perspektiv på pædagogisk tænkning, 2004, forlag Billesø og Baltzer.
-
- Ditte Alexandra Winther-Lindquist, Skal vi lege, leg identitet og fællesskaber i børnehaven, 2006, Forlag Frydenlund.
-
- Ingrid Pramling Samuelsson og Marita Lindahl, Et barneperspektiv, forstå det lille barns verden med video, 2002, socialpædagogisk forlag.
-
- Berit Bae og J. E. Waastad, Erkjennelse og anerkjennelse, perspektiv på relasjoner, 1999, Universitets Forlaget.
-
- Mads Hermansen, Læringens univers, 2005, Forlaget Klim.
-
- Anne – Lise Løvlie Schibbye, Relationer – et dialektisk perspektiv, 2005, Akademisk forlag.
-
- Tom Ritchie, Relationer i psykologien, 2005, Billedsø og Baltzer.

Giv børnene ret
til at lege og lære,
at drømme og forme
leve og være.
Kun der, hvor børn
kan følesig trygge,
gror det, de gamle
kaldte for lykke.

Carl Scharnberg